

SUPLIMENT

REGULAMENT

de funcționare al „Asociației Transilvane pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român” — „ASTRA”

CAPITOLUL I

Art. 1 Asociația „Astra” va funcționa conform Statutului aprobat în adunarea generală.

Art. 2 „Astra” va avea un sigiliu propriu cu inscripția: „Asociația Transilvană Pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român — 1861 — Sibiu” și o MINERVA în mijloc. Sigiliul se păstrează la secretarul I al „Asociației”.

Art. 3 Membrii „Asociației” vor primi la înscriere un Talon de membru și o Diplomă. La excluderea sau părăsirea „Asociației” se retrage Talonul respectivului membru.

Art. 4 Cotizația anuală pentru un membru este de 120 lei (10 lei/lună). Un membru fondator trebuie să depună, la înscriere, o sumă de cel puțin 1.000 (una mie) lei. Un membru activ poate deveni, când dorește, membru fondator.

Art. 5 Un membru fondator primește gratuit toate publicațiile „Astrei”.

Art. 6 Membru de onoare poate fi aleasă o personalitate remarcabilă a vieții cultural-științifice interne sau internaționale ori o persoană care, prin activitatea sa, a sprijinit „Asociația”.

Art. 7 Înscrierea în „Asociație” se va face prin completarea unei Fișe de înscriere, care se va păstra la Consiliul de Conducere al Despărțământului. La sediul central de la Sibiu se va realiza o evidență centralizată, unde fiecare membru va primi și un cod.

Art. 8 Publicațiile „Astrei” sînt:

- Organul „Asociației” — „Țara noastră”
- Analele „Astrei” (se vor publica pe secțiuni)
- Calendarul „Astrei”
- Colecția „Biblioteca populară a Asociației”
- Publicațiile propuse și realizate de secțiuni.

În organul „Asociației” se vor publica procesele verbale ale ședințelor plenare, dările de seamă ale adunărilor generale, rapoartele secțiilor, informații, studii și articole de popularizare, lucrări științifice și literare etc.

În „Biblioteca populară a Asociației” se vor publica scrierile premiate și operele a căror cuprins cere o publicare separată.

CAPITOLUL II

CONSILIUL CENTRAL DE CONDUCERE AL ASOCIAȚIUNII

Art. 1 Lucrările Consiliului central de conducere se desfășoară conform Statutelor „Astrei”.

Art. 2 Consiliul central de conducere ține trimestrial o ședință ordinară. În caz de necesitate, la cererea a trei membri, se țin ședințe extraordinare. La ședințe se invită toți membrii Consiliului.

Art. 3 Ședințele se convoacă prin invitații speciale, în care se indică ordinea de zi. Convocarea la ședințe se face de către secretarul I, cu aprobarea președintelui. În situații speciale, ședințele pot fi convocate și de secretarul II cu aprobarea unuia din vicepreședinți.

Art. 4 La ședințele Consiliului pot fi invitați și alți membri al „Astrei” care nu fac parte din Consiliu.

Art. 5 O ședință este statutară numai dacă participă președintele sau unul dintre vicepreședinți și cel puțin jumătate plus unu din membri Consiliului.

Art. 6 Ședințele Consiliului sînt conduse de președinte sau, în lipsa lui, de unul dintre vicepreședinți.

Art. 7 Unul dintre secretari întocmește procesul verbal al ședinței.

Art. 8 Pentru discuții, membrii se anunță la cel care conduce ședința și primesc dreptul la cuvînt în ordinea în care s-au anunțat. Un vorbitor poate ceda, prin liberă voință, altuia rîndul său. La chestiunile administrative, un membru al Consiliului poate lua cuvîntul numai de două ori. Această restricție nu funcționează în dezbaterile culturale și științifice.

Art. 9 Vorbitorul este dator să se refere numai la obiectul dezbaterii și, prin cuvîntul său, să nu provoace jigniri de persoane. În caz contrar, cel care conduce ședința poate să-i atragă atenția vorbitorului iar în caz de persistență să-i retragă cuvîntul.

Art. 10 Dacă în decursul dezbaterii unei chestiuni se cere încheierea sau amînarea ei pentru o altă ședință, atunci aceasta se pune imediat la vot, dacă nu se aprobă, atunci se continuă dezbaterile problemei.

Art. 11 Deciziile se iau prin majoritate simplă a celor prezenți, relativă la numărul total de membri al Consiliului.

Art. 12 În chestiuni relative la persoane, votul este secret; în alte chestiuni votul se face prin ridicarea de mînă. La cererea a cel puțin 3 membri, votul se face în orice chestiune în secret.

Art. 13 Nimeni nu poate participa la discutarea și decidera cauzelor proprii sau alte rudeniilor ori în acele în care ar rezulta pentru persoana sa vreun folos sau vreo pagubă.

Art. 14 Propunerile, amendamentele și proiectele deciziilor vor fi formulate clar, trecute în procesul verbal, recitite de cel care întocmește procesul verbal și numai după aceea puse la vot. Propunerile pentru amînarea, pentru încheierea discuțiilor, pentru trecerea la un alt punct din ordinea de zi, pentru respingerea, pentru reanalizarea de o comisie se pot supune la vot și fără controlul formulării.

Art. 15 De obicei, președintele nu votează. În caz de paritate, votul președintelui hotărăște. Președintele îi stă în putință, ca, pe lângă abținerea de la vot să convoace, în decurs de 3 zile, o ședință extraordinară, pentru a discuta și a se vota definitiv.

Art. 16 Despre ședințele Consiliului, unul din secretari redactează un proces verbal, în care se înscriu membrii prezenți, apoi ordinea de zi și deciziile luate. În cazuri de o deosebită importanță se însemnează propunerile cu motivațiile lor.

Art. 17 Registrul cu procesele verbale se păstrează la secretarul I, iar hotărîrile mai impor-

tante se vor publica de către acesta în organul Asociației și în alte publicații.

Art. 18 Între ședințele Consiliului de conducere, activitatea este coordonată de către Biroul Consiliului, format din: președinte, vicepreședinți, secretari, președintele despărțământului Sibiu și a unor despărțăminte limitrofe Sibiului. Acesta ține ședințe lunare, în care se rezolvă probleme curente. În cazul unor probleme mai delicate și neurgente, se va cere, prin corespondență, părerea membrilor Consiliului, și la ședințele Biroului se vor întocmi scurte procese verbale. Acestea vor fi trecute în același registru de procese verbale.

Art. 19 Președintele verifică procesele verbale și corespondența. Rezolvă, pe cale prezidențială, toate actele care nu cer o decizie din partea Biroului sau Consiliului, precum și acele acte, care nu se pot amîna pînă la ședința Biroului sau Consiliului.

Art. 20 Vicepreședinții ajută președintele în îndeplinirea obligațiilor sale. În caz că președintele nu-și poate îndeplini sarcinile sau lipsește de la sediu, atunci vicepreședintele de la sediu preia prerogativele președintelui. În situația că ambii vicepreședinți se află la sediu, atunci unul preia prerogativele reprezentative iar celălalt atribuțiile administrative. Această împărțire de atribuții se face de către Consiliu la prima ședință după constituire.

Art. 21 Dintre membrii „Astrei” se va alege un juriconsult care va fi consultat în respectarea legalității.

Art. 22 Secretarul I se îngrijește de organizarea activității „Astrei”. Poartă corespondența internațională. Răspunde de publicațiile „Asociației” și de corespondența cu oficialitățile.

Art. 23 Secretarul II se ocupă de corespondența Consiliului cu despărțămintele și coordonează activitatea lor. Se ocupă de propaganda activităților Asociației.

Art. 24 Administratorul ține evidența bunurilor financiare și materiale ale „Asociației”. Contabilitatea se va ține pe baza legislației în vigoare. Pentru operațiunile financiare se va obține Cont la C.E.C./Bancă.

Art. 25 Pentru studierea unor probleme și pregătirea hotărîrilor, Consiliul poate numi comisii formate din persoane din Consiliu și experți dintre membrii „Astrei”. Aceste comisii întocmesc un material ce va fi prezentat la prima ședință de Consiliu.

Art. 26 Corespondența înmînată la Consiliu, prin poșta sau direct, o primește secretarul II. Acesta o înregistrează, notînd pe ea data primirii. Pentru rezolvare se înaintează președintelui sau celui răspunzător de rezolvarea problemelor ridicate.

Art. 27 Corespondența primită, cit și cea expediată, se înregistrează într-un registru care cuprinde rubricile: nr. crt., ziua primirii/expedierii, data, expeditorul/destinatul, conținutul, data la care s-a răspuns.

Art. 28 Dacă rezolvarea unei probleme durează, se va răspunde adresantului, anunțîndu-l data la care se estimează rezolvarea.

Art. 29 Fiecare act trebuie însoțit de un referat scris de rezolvare.

Art. 30 Pentru corespondență se vor tipări cărți poștale, hîrtie de corespondență cu antetul „Astrei” și plicuri.

Art. 31 Actele emise de Consiliul de conducere vor fi semnate de unul din secretari și de președinte sau unul dintre vicepreședinți.

Art. 32 Actele „Asociației” se păstrează în arhivă. Fiecare act primește un număr de înregistrare; actele care se referă la acteacte se așează la acelea în ordine cronologică. Actele din arhivă se eliberează celor în drept numai în schimbul unei adeverințe semnate de primitor și aprobată de președinte. Adeverința se așează în locul actului pînă ce acesta se primește înapoi.

CAPITOLUL III

Art. 1 Secțiunile „Asociației” funcționează pe baza art. 25 din Statut.

Art. 2 Scopul secțiilor este să organizeze activitățile „Asociației” pe domenii și să dea un ajutor Consiliului de conducere la realizarea acțiunilor „Astrei”. În cadrul fiecărei secțiuni se pot constitui subsecții. Secțiunile vor încerca să colaboreze cu societățile cu scopuri asemănătoare.

Art. 3 Fiecare secțiune va fi coordonată de un birou, format dintr-un președinte, vicepreședinte și secretar.

Art. 4 Biroul fiecărei secțiuni elaborează un plan de activitate. Acesta va fi aprobat în adunarea generală a secțiunii. După aprobare, acest plan se înaintează Consiliului central de conducere.

Art. 5 Adunările generale se țin odată pe an. Hotărîrile se aprobă cu 2/3 din cei prezenți. Adunarea generală alege biroul secției, aprobă activitatea secțiunii și propune bugetul pentru secție. La adunarea generală va fi prezent un membru din Biroul Consiliului central.

Art. 6 Secretarul Biroului este notarul ședințelor.

Art. 7 Activitatea secțiilor este coordonată din partea Consiliului central de secretarul I.

Art. 8 Mijloacele financiare și materiale pentru îndeplinirea lucrărilor secțiilor se vor procura: a) din fondul central al „Asociației”; b) din donații speciale pentru secțiunea respectivă; c) din subvenții.

După aprobarea bugetului secțiunii de către adunarea generală a secțiunii, acesta va fi încorporat bugetului central al „Asociației” și supus adunării generale a „Astrei”.

Art. 9 Gestiunea la nivel de secțiune este ținută de secretarul biroului secției.

Art. 10 În caz că o secțiune nu se întrunește timp de un an și nu rezolvă lucrările încredințate, Consiliul de conducere central este dator să convoace o ședință plenară extraordinară, în care constatîndu-se cauzele neactivității secțiunii, să se încerce înlăturarea lor. Nereușind, ședința plenară

va dispune desființarea sau reorganizarea secțiunii respective.

Art. 11 Secțiunile pot propune adunări generale a „Asociației” completarea și modificarea regulamentului de funcționare a secțiilor.

CAPITOLUL IV

Art. 1 Despărțămintele funcționează conform Statutului „Astrei”.

Art. 2 Fiecare despărțămînt trebuie să-și elaboreze un regulament de funcționare propriu, respectîndu-se Statutul și Regulamentul de funcționare al „Astrei”. Acesta va fi aprobat de adunarea generală a despărțământului și de Consiliul central de conducere al „Asociației”.

Art. 3 Consiliul unui despărțămînt coordonează activitatea cercurilor de pe raza sa de acțiune.

CAPITOLUL V

DISPOZIȚII FINALE

Art. 1 Acest regulament se pune în aplicare imediat după ce a fost aprobat de adunarea generală.

Art. 2 Modificări în regulament se pot face la propunerea Consiliului central, numai de către adunarea generală a „Asociației”.

Aprobat în adunarea generală cu despărțămintele din data de 21 aprilie 1990.

Președinte,

Pr. prof. dr. DUMITRU ABRUDAN

Secretar I,

Prof. NICOLAE GASTONE

PLAN DE ACTIVITATE

pentru perioada 25 aprilie—31 decembrie 1990

PROIECT

În perioada respectivă se propune realizarea următoarelor obiective și acțiuni:

În domeniul organizatoric-administrativ

I.1. Desfășurarea adunărilor generale de constituire a despărțământelor și înaintarea documentelor Consiliului de Conducere.

2. Înaintarea la Consiliul de Conducere a planurilor de muncă cu acțiunile preconizate la nivel local și la nivel central, cu cheltuielile prevăzute și sprijinul solicitat de la centru.

3. Definitivarea propunerilor pentru membri de onoare ai ASTREI.

4. Definitivarea propunerilor privind întocmirea planului de muncă pentru anul viitor, referitoare atît la activitatea centralei cît și la activitatea despărțământelor și cercurilor.

5. Sporirea permanentă a numărului membrilor ASTREI.

II.6. Realizarea imprimatelor de cancelarie necesare (plicuri, cărți poștale, hîrtie corespondență cu antet etc.).

7. Executarea sigiliului Asociației.

8. Tipărirea carnetelor de membru, a diplomelor de onoare etc., după modelele tradiționale ale Asociației.

9. Efectuarea demersurilor necesare în vederea definitivării sediului, solicitîndu-se spațiu inițial în imobilul ASTREI.

În domeniul publicistic

1. Editarea revistei Asociației: *Țara noastră* — cu apariție lunară.

2. Editarea publicației periodice științifice-culturale ANALELE ASOCIAȚIUNII PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ȘI CULTURA POPORULUI ROMÂN — în fascicule pe domenii (trimestrial).

3. Realizarea unor ilustrate cu reproduceri ale tablourilor președinților și personalităților ASTREI și a busturilor existente în Sibiu, care să fie difuzate prin intermediul membrilor și cu concursul filialelor Asociației Filateliștilor, cu un preț care să asigure veniturile pentru Asociație.

4. Reluarea editării *Bibliotecii populare* (populare) a ASTREI (trimestrial), cu maximum 64 de pagini, al cărei prim număr să fie Calendarul ASTREI pe anul 1991.

5. Inițierea unui concurs pentru elaborarea celor mai bune monografii ale satelor.

6. Colaborarea cu celelalte publicații în vederea publicării unor materiale de popularizare a activității ASTREI.

7. Realizarea unor expoziții aniversare, temporare, permanente, itinerante, printre care:

— „Lăcașuri ale literaturii române” (expoziție de cărți și bibliofilie) — iunie.

— „Flori” — (expoziție de pictură).

8. La expoziții se va percepe la intrare o contribuție benevolă (sau bilete de 1—2 lei), ce va intra în bugetul Asociației.

În domeniul științific, manifestări, acțiuni culturale

I.1. Secțiunile își vor întocmi planurile de activitate cuprinzînd, pe lângă celelalte, acțiuni, teme și

activități de cercetare manifestări științifice, forme de valorificare.

2. Colaborarea strînsă cu Academia Română privind activitatea de cercetare științifică, prin integrarea în planurile Academiei și prin planuri comune, precum și cu celelalte instituții de învățămînt superior, de cercetare și de cultură, în vederea participării la elaborarea unor teme comune sau sprijinirii cercetării acestora.

3. Reluarea editării *Enciclopediei Române*, prin aducerea acesteia pînă la prezent.

4. Efectuarea unor anchete lingvistice și etno-folclorice pe teren și valorificarea rezultatelor acestora prin organele ASTREI.

II.1. Organizarea unor sesiuni științifice, simpozioane, șezători literare, conferințe, expuneri, la orașe și sate, cu prilejul diferitelor comemorări și aniversări: V. Alecsandri (centenarul morții — august); N. Iorga (semicentenarul morții); V. Madgearu (semicentenarul morții); Al. Macedonski (70 de ani de la moarte; a debutat în *Telegraful Român* la Sibiu); I. Molnar-Piuariu (175 de ani de la moarte); Grigore Ureche (400 de ani de la naștere); Constantin Cantuzino (350 de ani de la naștere); Enăchiță Văcărescu (250 de ani de la naștere); *Dacia literară* (150 de ani de la apariție); *Familia* (125 de ani de la apariție). Comemorarea unor oameni de știință, artă, cultură.

III.1. Organizarea acțiunilor necesare în vederea aniversării în 1991 a 130 de ani de la înființarea ASTREI.

2. Realizarea unei sesiuni jubiliare și a unui volum omagial.

3. Realizarea, cu concursul Ministerului Poștelor și Telecomunicațiilor și al Fabricii de timbre, a unui timbru jubiliar.

4. Realizarea, cu concursul Monetăriei Statului și colaborarea Societății Numismatice Române, a unei medalii jubiliare — pe baza machetei prezentate de Asociație.

5. Editarea unor numere jubiliare ale publicațiilor ASTREI, cu acest prilej.

Diverse

1. Realizarea unor legături de colaborare și sprijin cu alte foruri științifice, societăți și asociații, din țară și din străinătate.

2. Definitivarea raporturilor cu Biblioteca „Astra”, ca unitate integrată ASTREI.

3. Înființarea, în cadrul ASTREI, a Reuniunii Meseriașilor cu filiale în toate despărțămintele.

4. Înființarea Agenției de turism „Astra”, prin intermediul căreia să se organizeze excursii de tematică literar-culturală și istorică în țară și în străinătate. Filiale ale Agenției se vor putea înființa și în despărțăminte.

5. Stabilirea datei și locului viitoarei adunări generale.

NOTĂ: Prezentul proiect este menit să ofere puncte de reper menite să stimuleze sugestii privind completarea, optimizarea și definitivarea lui, prin dezbaterile în adunarea generală și în despărțăminte.

Prima Adunare generală cu despărțămintele „Astrei”

Așa cum s-a anunțat în „Telegraful Român”, nr. 13/14 din 1 aprilie 1990, p. 4, în ziua de 21 aprilie a.c., în aula Institutului Teologic Universitar (ortodox) din Sibiu, str. 1 Mai, nr. 20, s-au desfășurat lucrările celei dintîi Adunări generale a „Astrei” cu reprezentanții despărțământelor. Deși cu un caracter constitutiv, avînd scopul de a discuta Statutele, Regulamentul de funcționare și Programul de activități pe anul 1990, adunarea a marcat reluarea activității vechii Asociații înființată la 1861 de Șaguna, Barițiu, Cipariu și alți nemuritori bărbai ai neamului nostru. S-a avut în vedere însă și perspectiva deschisă de libertatea adusă întregii țări de revoluția din decembrie, precum și necesitățile actuale ale societății noastre.

După vechea tradiție „astristă”, lucrările au debutat cu slujba unui Te-Deum, în capela Institutului Teologic, săvîrșit de un sobor de preoți. Au participat delegații din Sibiu, Blaj, Orăștie, Dej, București, Năsăud, Alba Iulia și Turnu Roșu.

Deschiderea lucrărilor a fost făcută de către P. C. Pr. Prof. Dumitru Abrudan, prorectorul Institutului Teologic și președintele Consiliului provizoriu de conducere a „Astrei”. După ce a făcut o scurtă prezentare a activității depuse pînă acum de sibieni în vederea reînvierii Asociației, P. C. Sa a arătat că „Astra” nu este o organizație politică ci, prin reînnoirea firului întrerupt în 1948, ea urmărește ca, pe linia îndelungatei tradiții să contribuie la ridicarea neamului nostru. Sibiu a recunoscut meritul fraților brașoveni, care au prioritate în a fi învitat pe românii transilvăneni să se pună

sub auspiciile „Astrei” reînviată. Sibienii s-au constituit și ei cîrind într-un despărțămînt care a invitat și celelalte despărțăminte la adunarea de față. Faptul că delegații acestora au venit la Sibiu, unde s-a aflat sediul și biblioteca vechii Asociații nu poate decît să ne bucore.

A fost ales apoi un prezidiu din care au făcut parte: Pr. prof. Dumitru Abrudan (Sibiu), prof. dr. Victor Grecu (Sibiu), conf. dr. Dumitru Acu (Sibiu), prof. Nicolae Gastone (Sibiu), conf. dr. Octavian Bologa (Sibiu), prof. Teodor Bodogae (Sibiu), prof. Viorel Cugereanu (Orăștie), prof. Dan Mărza (Dej), dl. Ioan Manițiu (Sibiu), dl. Valentin Hossu-Longin (București), prof. Felicia Cărăuș (Sibiu) și doamna Maria Moraru (Blaj). În secretariat au fost aleși: diac. dr. Ioan Vasile Leb, prof. Mircea Avram și prof. Nicolae Scutea, toți din Sibiu.

A urmat apoi referatul pr. prof. Teodor Bodogae, intitulat: „La izvoarele Astrei”, în care au fost rememorate unele aspecte și realizări ale Astrei, arătînd că există și în viitor un cîmp larg de slujire a neamului nostru prin „Astra”. P. C. Sa a încheiat cu cuvintele rostite de mitropolitul Nicolae Bălan în anul 1940: „Un popor trăiește din afirmarea drepturilor sale imprescriptibile. Cu cît împrejurările s-ar arăta mai măștere, cu atît să strigăm cu putere: nu renunțăm și nu vom renunța niciodată la drepturile noastre, la moștenirea noastră strămoșească”. „Bine ar fi — a spus P. C. Sa — dacă ne-am însuși și noi astfel de legămînte!”

A urmat apoi citirea Raportului de activitate, în care dl. prof. Nicolae Gastone a arătat pe larg

(Continuare în pag. a 2-a)

(Continuare din pag. 1-a)

demersurile făcute de sibiieni pentru reînvierea „Astrei”.

După o pauză, lucrările au continuat cu luările de cuvânt ale delegațiilor despărțimintelor: prof. Dan Mărza (Dej), Valentin Hossu-Longin (București), prof. Dumitru George (Sibiu), de Viorel Cugerean (Orăștie), dl. Carol Comșa (Sibiu), prof. Ioan Seni (Năsăud), prof. Paul Philippi (Sibiu), dl. Mircea Avram (Sibiu), doamna Maria Moraru (Blaj), prof. Dan Dorin Ovidiu (Alba Iulia), care au adus salutul lor și au relatat despre activitatea desfășurată de dinșii pînă acum pe linia „Astrei”. Astfel, prof. Dan Mărza din Dej a arătat că imediat după revoluție mai precis în 18 ianuarie a.c. a fost înființată „Asociația culturală Astra” din Dej, care a ținut pînă acum 6 conferințe. Prin trimiterea delegațiilor la Sibiu, Dejul și-a dat consimțământul ca și celelalte despărțiminte de altfel, ca în orașul de pe Cibin să fie din nou sediul Consiliului de conducere al Asociației.

O vibrație deosebită a avut cuvîntarea d-lui Valentin Hossu-Longin din București. Ca scriitor de origine ardeleană, domnia sa a venit la Sibiu „pentru a sorbi din izvorul vetrei cupatine”, aducînd cu sine salutul ardeleilor din București și al „Asociației Atheneum”, și propunînd colaborarea dintre cele două asociații în vederea constituirii și în capitala țării a unui despărțimint al „Astrei”. Acest lucru este cu atât mai necesar, cu cât evenimentele de la Tîrgu Mureș au demonstrat că bucurăstii nu cunosc prea puțin realitățile transilvănene. Este necesar ca, împreună cu „Asociația Atheneum”, „Astra” să contribuie la cunoașterea mai bună și pe bază de documente, a adevăratei realități din Transilvania. În acest sens, domnia sa are și promisiuni de ajutor din partea d-lui Radu Șteflea din New-York, sălăștean care deține în America o mare editură.

De adîncă simțire patriotică a fost cuvîntarea domnului Viorel Cugerean din Orăștie care a amintit marele rol al „Astrei” pentru cultura și ridicarea neamului românesc. În cuvinte pline de emoție, domnia sa a evocat mărețul act din decembrie 1918 cînd, din voia lui Dumnezeu, românii de pretutindeni s-au unit într-o singură țară. Dar, și-a amintit cu tristețe și de trunchierea acestei țări în 1940, cînd armata română a fost nevoită să părăsească Sibiul. A făcut apoi apel la toți românii să contribuie la ridicarea culturală a țării. „Vrem azi — a spus vorbitorul — să ne reluăm crezurile noastre. Avem multă civilizație, dar e nevoie de cultură. E nevoie să redevenim dreți, demni, buni creștini. Sperăm să fim ajutați ca, prin „Astra”, să revenim în Europa, acolo unde a fost și este locul nostru”.

Între vorbitorii amintim cuvîntarea domnului dr. Paul Philippi, profesor la Institutul Teologic Evanghelic din Sibiu, care a evidențiat bunele raporturi care au existat de-a lungul veacurilor între sași și români, exprimîndu-și nădejdea că acestea vor continua să fie bune și în continuare. Refineme, de asemenea, propunerea d-lui prof. Dan Dorin Ovidiu de la Alba Iulia ca „Astra” să-și trimită delegații

la cea de a 10-a Ediție jubiliară Blaga, între 9—10 mai și la „Serbările Unirii” care vor avea loc în luna decembrie.

După citirea Planului de activități, de către prof. Victor Grecu, s-a trecut la discutarea celor trei documente. Au luat cuvîntul părințele Ioan Beju (Sibiu), dl. Valentin Hossu-Longin (București), dr. Radu Ispas (Sibiu), prof. Dorin Goția (Sibiu), prof. Dan Mărza (Dej), Pr. prof. Mircea Păcurariu (Sibiu), prof. Nicolae Scutea (Sibiu), prof. Nicolae Gastone (Sibiu), prof. Ioan Seni (Năsăud), dl. Virgil Cugerean (Orăștie), dr. Oct. Bologna. Vorbitorii s-au referit la o serie de probleme ca: editarea periodicului „Astrei”, „Transilvania”, reluarea tradiției monografică sătești și urbane, precizarea responsabilităților membrilor, implicarea mai puternică a preoților și a intelectualilor în activitatea culturală a „Astrei”. Întrucît încă nu s-au constituit toate despărțimintele, s-a cerut ca, pe măsura constituirii lor, acestea să trimită observațiile lor la Statute și Regulament, pentru ca, după ce vor discuta la o nouă Adunare generală, aceste documente să poată fi republicate.

Trecîndu-se la votarea conducerii Astrei, au fost aleși următorii: pr. prof. D. Abrudan, președinte; conf. dr. D. Acu, vicepreședinte; prof. dr. V. Grecu, vicepreședinte; prof. N. Gastone, secretar I și dl. Mircea Avram, secretar II. Au fost aleși și următorii președinți ai secțiilor: Liviu Petrescu (literară), pr. prof. M. Păcurariu (istorică), pr. prof. I. Floca (bisericească), ing. I. Luca (tehnică), doamna M. Morar (ec.-juridică), dl. N. Adam (etnografie-folclor), dl. M. Turcu (sociologie), dr. Radu Ispas (medicală), prof. D. Mărza (școlară), prof. E. Macavei (asistență socială), dl. M. Bradu (teatrală), dl. N. Deneș (sport-turism), prof. M. Tipuriță (muzicală), dl. M. Dăncuși (muzeală), dl. Al. Lungu (artă) și dl. I. Manițiu (meseriași).

Cei 10 membri aleși în Consiliul de conducere sînt: V. Hossu-Longin, M. Tomuș, D. Goția, I. Clodariu, I. Seni, D. Ovidiu, V. Cugerean, I. Buzasi, Gh. Pop și Dan Dorin. S-a precizat că președinții despărțimintelor sînt membri de drept ai Consiliului de conducere.

Păstrîndu-se o veche tradiție a „Astrei”, a fost ales și un președinte de onoare, în persoana I. P. S. Dr. Antonie Plămădeală, mitropolitul Ardealului, precum și mai mulți membri de onoare. Lista a rămas deschisă pentru noi propuneri venite din partea despărțimintelor.

Încheind ședința, părințele prof. D. Abrudan, președintele „Astrei”, a evidențiat munca folositoare pentru „Astra” și pentru Transilvania, realizată în cadrul adunării. Este deosebit de important faptul că cea mai mare dificultate a fost trecută: pericolul de a renunța. De acum înainte va trebui ca toți să colaborăm la împlinirea activității la care ne-am angajat.

În plină tradiție astristă, participanții au mulțumit lui Dumnezeu cîntînd tradiționalul și creștinul „Hristos a înviat!”, despărțindu-se mai întâriți și cu nădejde în viitorul liber al poporului nostru.

Lector dr. Ioan-Vasile Leb

DARE DE SEAMĂ

prezentată adunării generale cu despărțimintele, din 21 aprilie 1990

Cînd ne-am așezat în fața colilor albe de hîrtie, spre a întocmi prezenta dare de seamă, s-a ivit, firește, întrebarea: pentru ce periodă trebuie ca întocmită? Doar pentru rîstimpul care a trecut de la Revoluția din decembrie 1989, de cînd o mină de oameni s-a gîndit să rechemă la viață onorabila „Asociație Transilvană”, sau pe întreaga perioadă care a trecut de cînd — samavolnic — „Asociația” a fost redusă, ca atare, la tăcere? Și răspunsul a venit firesc: de atunci, din 1948 și pînă astăzi, pentru că „Asociația” a existat și în această perioadă, a fost scoasă în afara legii, ea a continuat să trăiască prin unele din instituțiile ei, și mai ales, prin spiritul ei.

Într-adevăr, în 1948—50, o serie de decrete, hotărîri, instrucțiuni, dispoziții au încercat să elimine „Asociația” din viața culturală a Transilvaniei și a țării întregi: numele i-a fost șters din registrul persoanelor juridice, ciadrile i-au fost confiscate, colecțiile sale etnografice, de pictură, numismatică etc., au fost transferate unei alte instituții — Muzeul Brukenthal — (unde au devenit, de fapt, simburile colecției etnografice de azi), în trecut patrimoniul i-a fost răpit, în Palatul, pe care l-au ridicat prin obolul lor zecile de mil de țărani, de meseriași, de intelectuali, s-a cubărit „cîminul cultural „Ștefan Gheorghiu”, iar peste plăcile de marmură, pe care erau gravate, cu litere de aur, numele membrilor fondatori, s-au lipit fișii de hîrtie roșie, pe care s-au mîzgălit citate din scrierile comuniste. Biblioteca, inima vie a „Asociației” — pentru care s-au zăbătut și Barițiu și Cipariu — a rămas înghețată în propria-i casă, denumită ba orășenească, ba rațională, ba altcumva, dar a rămas! Și ea a fost trunchiată, chiar retezată, a lăstărit. În ea și prin ea, în special, a continuat spiritul „Astrei”.

Aici s-au păstrat — chiar dacă a bună parte a arhivei i-a fost luată — documentele originale ale constituirii „Asociației”, aici s-au păstrat o serie de alte documente, legate de activitatea ei aici, sutele de volume din Biblioteca „Asociației”, constituită din „Statutele” sale, colecția organului ei oficial, „Transilvania”, ca și volumele jubiliare de la a 50-a și a 75-a aniversare, de la congrese și adunări generale și cîte altele...

Încă în 1955, la prima sesiune științifică de biologie și documentare, organizată de Academia „București”, este prezentată comunicarea „Istoria și importanța Bibliotecii Centrale... Raionale din Sibiu”, în care — voiens, nolens — sînt prezentate — mai cîntit, mai deformat — datele înființării Bibliotecii „Astra”, ale tezaurului cuprins în colecțiile sale și, implicit, rupînd tăcerea care se așterne aproape un deceniu peste ea, e amintit și numele „Asociației Transilvane pentru Literatură, Română și Cultura Poporului Român”. Doi ani mai tîrziu, în 1957, într-o culegere locală (Pagini sibiene), sub semnătura scriitorului și profesorului Aurel Vasiliu, apare studiul privind viața și activitatea unuia dintre cei mai de seamă secretari literari și bibliotecari ai „Astrei” Dr. Horia Petra Petrescu.

Împînirea, în 1968, a 100 de ani de la apariția revistei „Transilvania” — organului oficial al „Astrei”, a dat prilejul organizării primei sesiuni de comunicare în activitatea bibliotecii, sesiune la care au participat oameni de cultură din principalele centre ale țării (București, Brașov, Cluj, Iași, Galați, Oradea, Tg. Mureș), prima acțiune a acestei sesiuni, desfășurată pe perioada a două zile, avînd ca temă „Activitatea Astrei”, ea evidențînd meritele acesteia în toate domeniile vieții științifice și culturale.

Comunicările prezentate în sesiunea amintită vor apărea un an mai tîrziu, sub egida editorială a Bibliotecii „Astra” constituind un prim volum din bogata activitate pe care o va desfășura în această direcție revizuita bibliotecă a „Asociației” activitate care, în perioada anilor 1969—1982, va număra aproape 40 de volume (exact 38): albume, bibliografii analitice, comunicări etc., valorificînd și punînd la dispoziție cercetătorilor din țară, dar și din străinătate, tezaurul colecțiilor sale.

Organizarea și în ai următorii a unor sesiuni științifice proprii, dar mai ales prezența masivă a Bibliotecii „Astra” la manifestările similare organizate în alte centre de cître prestigioase instituții de cultură (Biblioteca Academiei, Filiala Acad. Române din Cluj, Biblioteca universitară din Iași, Cluj etc.), a constituit o altă formă de readucere a „Astrei” în atenția vieții culturale românești.

Nu trebuie uitate în acest context preluarea zilei „Astrei” (1 Dec.) sub forma „Zilele Bibliotecii Astra” sau expozițiile (Eminescu, Coșbuc, Creangă ș.a.), înființarea de expoziții memoriale permanente în unele comune: Sădu, Rășinari, Orlat, Fojdele, Avrig, pentru cunoașterea și cinstirea unor mari personalități ca Mocheștie și Samuil Micu, Goga, Lazăr, Agărbiceanu, A. T. Laurian ș.a., care au avut loc în această perioadă de timp și care, toate, au contribuit la redobîndirea prestigiului pe care vechea bibliotecă sibiiană a „Astrei” — Biblioteca Națională a românilor din Transilvania, pînă în 1918 s-a bucurat nu numai în țară ci și dincolo de hotarele ei — și de adevărată să amintim, în acest sens că în 1971, instituția similară a „Astrei”, „Matica slovenska” din Slovacia a ținut s-o viziteze cu o delegație de aproape 60 de persoane.

În data de 15 martie a.c. a fost convocată adunarea generală a „Astrei”, care și-a înscris pe ordinea de zi cîteva puncte deosebit de importante:

- prezentarea și aprobarea noilor Statute;
- constituirea secțiilor de lucru;
- alegerea consiliului provizoriu de conducere.

Toate acestea avînd drept scop să introducă „Asociația” într-un cadru legal de desfășurare a activității: înscriserea la judecătoria, stabilirea cotizației de membru și, în fine, convocarea adunării generale cu despărțimintele de astăzi.

În privința Statutelor, vom menționa un singur fapt: s-a opinat în respectiva adunare generală ca să se renunțe la atributul de „Transilvană” pentru „Asociație”, considerîndu-se că aceasta i-ar restrînge aria teritorială de activitate, dîndu-i mai mult un caracter local. Adunarea însă și, vă rugăm, să fiți și dumneavoastră de acord cu acest punct de vedere, a considerat că atributul de „Transilvană” al „Asociației” noastre culturale trebuie păstrat pentru a evidenția de mîndrie locul de naștere și renășterea „Astrei”, ea fiind, de fapt, a întregului popor român.

A fost ales atunci comitetul provizoriu de conducere, compus din: pr. prof. dr. Dumitru Abrudan — prorector al Institutului Teologic Universitar (ortodox) din Sibiu — președinte; prof. dr. Victor V. Grecu și prof. dr. Dumitru Acu — vicepreședinți; prof. Nicolae Gastone — secretar I și dl. Mircea Avram — secretar II. Aceasta doar pînă la această adunare, cînd se impune a alege un consiliu complet și definitiv, pe baza Statutelor și a propunerii venite din partea fiecărui despărțimint.

Adunarea a mai stabilit o cotizație, pentru membrii activi, de 10 lei pe lună (elevii și studenții, 5 lei) și plata sumei de minimum 1000 lei pentru membrii fondatori. Totodată, s-a stabilit ca despărțimintele să contribuie — conform Statutelor — cu 30% din veniturile lor proprii la fondul central al „Astrei”. Acest fond urmează a fi folosit pentru realizarea obiectivelor propuse în pla-

nul de activități curente și de perspectivă ce va fi supus spre aprobarea adunării generale.

Pe lîngă membrii de onoare propuși mai sus, solicităm reprezentanților despărțimintelor și alte propuneri de personalități care merită acest titlu din partea „Astrei”. Se impune acum a fi remarcat, cu multă bucurie, ajutorul acordat de către Mitropolia Ardealului, care a binecuvîntat demersul nostru cultural patriotic și a aprobat ca cea mai veche revistă românească, cu apariție neîntreruptă, „Telegraful Român”, să se constituie în organul oficial al „Astrei”, pînă cînd vom fi în măsură să realizăm cu mijloace proprii, propriul nostru oficios. De fapt, rolul acesta și l-a asumat „Telegraful Român” și în 1961, pînă la apariția „Transilvaniei”, în 1968.

La fel, aprecieri favorabile și mulțumiri trebuie să adresăm Institutului Teologic Universitar din Sibiu, care a acceptat să devină sediul oficial al „Astrei” pînă la soluționarea și a acestei probleme. De fapt, istoria se repetă, sediul „Astrei” de la 1861 fiind tot, pe atunci, Seminarul teologic ortodox din Sibiu.

Onorată adunare generală a „Astrei”, din aprilie 1990, Este prima întrunire a vechii noastre „Asociații” după o întrerupere de aproape jumătate de secol — întrerupere și care aparține — și de aceea nu ne putem referi la prea multe și mari realizări pe plan cultural. „Astra” a avut de dus o luptă permanentă cu adversitățile vremii și care i-au fost ostile pentru a rămîne mereu vie în conștiința tuturor categoriilor sociale de români de pe aceste meleaguri. Și dacă a reușit acest lucru, după cum arătam în rîndurile de față, aceasta o datorează oame-nilor de bine care n-au precupețit timp, energie, inteligență și înțelepciune pentru ca să-și afirmе numele, și să crească renumele, ajungînd astăzi să renască tîrziu și viguroasă în speranța împlinirii idealurilor sale de totdeauna: creșterea și propășirea culturii românești.

Iată deci că putem vorbi și despre o mare realizare a „Astrei” — propria ei înviere.

Vivat, crescat, floreat ASTRA!

N. Gastone

M. Avram

ASTRA — stîndard al unirii românilor

Dezidentul unității naționale, al unificării politice, reprezintă principala rațiune de a fi a ASTREI, gîndită de urzitorii acesteia Ioan Pușcariu, Andrei Șaguna, Timotei Cipariu, George Barițiu etc., însușită și promovată de toți conducătorii și exponenții ei.

Așa cum Timotei Cipariu, la adunarea de constituire, i-a prescris lapidar rostul cel mai de seamă, de a fi „reazem al naționalității române”, ASTRA, și-a făcut din promovarea idealului național o menire de prim ordin, care a călăuzit-o în toate inițiativele, acțiunile și realizările sale, ea devenind, cu adevărat, un „centru al unirii românilor”.

În condițiile adîncirii asuprării naționale, ale abuzurilor și îngîrărilor de tot felul, ASTRA, împlînindu-și menirea de „îmîntătoare a culturii poporului român”, a constituit, ca și Academia mai tîrziu, o ripostă dată dualismului. Școala de educație națională, ASTRA, reprezentînd un veritabil parlament politic al Transilvaniei, cum s-a apreciat cu îndreptățire, sublinia categoric, la începutul secolului, drept unică alternativă: „e un interes capital să ne unim cu toții”, cerință din care Octavian Goga decantează, la 1908, misiunea cea mai acută a epocii: „întărirea noastră în sens național”.

Produs firesc al evoluției istorice — așa cum îl caracteriza Andrei Bîrseanu — „idealul năzuințelor noastre de un lung șir de ani” moștenit cu pietate, „împotriva tuturor piedicilor firești sau meșteșugite”, este însușit și așezat la temelia tuturor întreprinderilor ASTREI și ale revistei „Transilvania”, avînd drept finalitate: „unitatea culturală și trezirea conștiinței românești în masă”. În acest fel, ASTRA și-a asumat, nu fără numeroase riscuri și sacrificii, o fundamentală îndatorire misionară: „să semene conștiința unității noastre naționale și culturale”, pe care a îndeplinit-o cu un devotament patriotic exemplar.

Toate convingerile, toate strădaniile și toate împlînirile sale aveau menirea să pregătească și să aplice realizarea idealului nobil: „cel mai mare bine, ce am fi putut dori: „Unirea politică a neamului nostru”. Situiind la baza imensei sale opere de propășire națională acest ideal, precum și prin consecvență slujirii lui, ASTRA a devenit întruchiparea însăși a ideii de unitate, simbolizarea acestui ideal; ea era „expresiunea unității noastre naționale”, după cum o caracteriza I. Pușcariu.

Teul unificării politice a călăuzit și a însuflețit toate preocupările și întreaga activitate a ASTREI,

ASTRA — PREOCUPĂRI TURISTICE

A concretiza și sintetiza, tema preocupării ASTREI în domeniul turismului este o problemă destul de dificilă, ca urmare a unor însemnate evenimente și acestea destul de abundente înglobînd toată viața poporului, sub toate aspectele materiale și spirituale, ceea ce azi constituie o importantă paletă a Patrimoniului turistic, ce trage greu în cumpăna turismului românesc.

În dezvoltarea turismului european este cunoscută cea mai veche și cea mai importantă asociație turistică din Norvegia la 1850, ca numai la 11 ani, în 1861 să ia ființă la Sibiu ASTRA, neprofilată în domeniul turismului ca primă preocupare. Dar din activitatea ei desprîndem și preocupări în organizarea de excursii tematice. Spre exemplificare să amintim doar excursia condusă de Gheorghe Barițiu pe ruta Sibiu—Deva—Hunedoara—Hațeg—Sarmisegetuza Romană. În scopul documentării asupra trecutului dacoroman și perioadelor următoare.

De remarcă caracterul excursiilor în promovare prin propagandă, pătruns de principiul fundamental al ASTREI național-biopolitic străduindu-se pentru a dezvolta un interes deosebit în educarea tineretului.

Sînt cunoscute excursiile cu ocazia serbărilor ce aveau loc în anumite orașe din țară și stănătate sau vizitele unor personalități din America, Cehoslovacia, Polonia, Franța, etc. la sediul central ASTREI din Sibiu și despărțimintelor din țară.

Valorile create de ASTRA au fost apreciate de o seamă de scriitori români și în acest sens să amintim pe Nicolae Iorga care călătorește la Sibiu, Brașov, Bistrița, Blaj, Arad etc., poposind nu numai în orașe dar și în sate, alcătuiind lucrările: „Sate din Ardeal”, 1902, „Drumuri și orașe din România”, 1904, „Neamul românesc din Ardeal” și alte descrieri, acestea constituind adevărate ghiduri la îndemîna sătenilor și orașenilor furnizate de bibliotecile sătești și a despărțimintelor. În județul Sibiu se evidențiază localitățile: Miercurea, Săliște, Gales, Vale, Orlat, Sibiel, Gura Rîului, Rășinari, Șelimbăr, Bungard, Veștem, Tâlmaci, Turnu Roșu, Boița, Avrig, Pormbacu de Jos, Medias, Ocna Sibiului. Furnizează date despre fiecare așezare din punct de vedere istoric, monumente și locuri istorice, Biserici și Mănăstiri, etc. culese de la preoții locuitori și membrii ASTREI.

La Sibiu o atenție deosebită o atribuie albumului profesorului Comșa cu feșturi cuprinzînd 284 de broderii după originalele țărănești. Albumul profesorului Comșa este pentru Nicolae

dominînd toate înfăptuirile din domeniul social, cultural și național; sub imperiul lui ele dobîndesc o amplă și solidă motivație și un elan nebănuit. Subordonate unui singur ideal, așa cum sublinia Al. Ciura, apucînd începutul de secol, toate înfăptuirile însemnate, în final, tot ațîția pași înainte „spre cealaltă unire, care se deslușea acum tot mai clar în mințile oamenilor”, prin care „s-a înfăptuit visul de veacuri al Neamului nostru, s-a dat cea mai firească soluție năzuințelor noastre politice”.

Ca și Academia, ASTRA a fost exponențial și militant cel mai de seamă, pe plan cultural și național politic al năzuințelor poporului român privind realizarea unității sale statale.

Prin secțiunile sale, prin lupta tenace pentru unitatea limbii ca premisă și factor al unificării politice, prin activitatea despărțimintelor și cercurilor, împreună cu celelalte inițiativă și înfăptuiri: cursurile de alfabetizare, conferințele și prelegerile populare, stipendii și premii, expoziții și muzee, încununat de inaugurarea Muzeului Asociației, în 1905; colecții de cărți, broșuri, calendare, „Biblioteca populară” (1891), „Biblioteca tîneretului”, Școala civilă de fete, Biblioteca „Astra” (1861), prima bibliotecă publică din Transilvania, monumentală lucrare „Enciclopedia română”, în trei tomi, publicații periodice: „Transilvania, Analele Asociației, Țara noastră, Revista industrială”, în sfîrșit prin adunările generale adevărate congrese naționale, care au fortificat credința în triumful idealului național, mobilizînd pe toți românii sub stîndardul acestuia — idealul unirii tuturor românilor într-un stat național unitar a fost promovat cu chibzuință și tenacitate, cu credință și devotament, constituind piatra unghiulară a întregii existente și meniri a ASTREI, teul suprem al tuturor strădaniilor și realizărilor sale, călăuzind lupta românilor de pretutindeni pentru înfăptuirea lui.

Acest merit esențial și definitor al ASTREI îi conturează rolul și contribuția sa la împlinirea marilor imperative ale istoriei naționale, îi sporesc și îi consacra definitiv însemnătatea în viața poporului român, în conștiința posterității. Lupta pentru înfăptuirea idealului național, pentru făurirea statului național unitar român a reprezentat virtutea supremă a ASTREI, „aceasta alcătuiește — cum arăta Ioan Lușcu, vorbind despre Șaguna — însușirea ei de căpetenie și cea mai scumpă”.

Victor V. Grecu

Iorga o bijuterie de artă produsă al româncelor de la munte și recomandat acest album să fie luat model și multiplicat de către cunoșcătoarele meșteșugului pe care a fi popularizat și expus pretutindeni vizitatorilor.

Ion Georghesou călătorește prin Ardeal în 1922, descriînd fiecare localitate în lucrarea „Ardealul” iar Silvestru Moldovan în urma unei călătorii prin țară scrie lucrarea „Țara noastră”, tipărită la Sibiu în 1894, în care face aprecieri asupra portului din localitățile vizitate.

În volumul omagial 50 de ani de la moartea poetului Mihai Eminescu a revistei „Convorbiri literare”, cap. „Eminescu și Ardealul” de Horia Teulescu se spune: „Destinul și dorul de a cunoaște îl poartă la Alba Iulia unde se ține Adunarea generală a ASTREI în 27—28 august, 1866. Părințele Domșa își amintea că l-a văzut în Biserica ascultînd cu mult interes la sedință...”. El călătorește prin împrejurimile Blajului de unde vine la Sibiu și de aici prin intermediul lui Nicolae Densușeanu se duce în Rășinari la preotul Bratu unde stă două zile, timp în care se documentează asupra valorilor ASTREI. De aici, prin „vama cucului”, presupusă a fi trecătoarea clandestină a Prislopolului din zona comunei Boița ce făcea legătura cu Țara-Românească.

Revista ASTREI „Transilvania”, Calendarele anuale, Gazetele și multe alte lucrări au sensibilizat dorința de călătorie pentru a cunoaște frumusețile și istoria înaintașilor, contribuind astfel la educația și dragostea pentru țară.

Valorile promovate de ASTRA au fost preluate și de O.N.T. înființat în 1936 cu un birou de propagandă turistică la Sibiu (în 1937), din a cărei activitate se desprinde alcătuirea de broșuri, ghiduri, filme și expoziții. Prin expozițiile O.N.T. la Luna București, fîrgurile de la Belgrad 1937, Milano 1937, Londra 1938, Praga 1938, expunerea de fotografii turistice la Berna, Paris, Berlin, expoziții de afișe în 1937 la Wrocław, etc. promovează în rîndul străinilor și românii muzeele ASTREI, Bisericile și troițele, portul, datinile și obiceiurile în sărbătorile religioase, ceea ce a constituit o frumoașă zestre a neamului nostru, contribuind la intensificarea mișcării turistice în cunoașterea acestor valori.

În reluarea activității ASTREI după 42 de ani printre principalele categorii de activități se înscrisse și secția de turism, facilitînd organizarea de excursii care vin să acopere cerințele de cunoaștere a zonelor țării, procesuni religioase, participări la serbări și festivaluri, divertisment.

Nicolae Deneș